

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 20. 7. 2021
SWD(2021) 716 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

Správa o právnom štáte 2021
Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku

Spríevodný dokument

**K OZNÁMENIU KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE,
EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU
REGIÓNOV**

Správa o právnom štáte 2021
Situácia v oblasti právneho štátu v Európskej únii

{COM(2021) 700 final} - {SWD(2021) 701 final} - {SWD(2021) 702 final} -
{SWD(2021) 703 final} - {SWD(2021) 704 final} - {SWD(2021) 705 final} -
{SWD(2021) 706 final} - {SWD(2021) 707 final} - {SWD(2021) 708 final} -
{SWD(2021) 709 final} - {SWD(2021) 710 final} - {SWD(2021) 711 final} -
{SWD(2021) 712 final} - {SWD(2021) 713 final} - {SWD(2021) 714 final} -
{SWD(2021) 715 final} - {SWD(2021) 717 final} - {SWD(2021) 718 final} -
{SWD(2021) 719 final} - {SWD(2021) 720 final} - {SWD(2021) 721 final} -
{SWD(2021) 722 final} - {SWD(2021) 723 final} - {SWD(2021) 724 final} -
{SWD(2021) 725 final} - {SWD(2021) 726 final} - {SWD(2021) 727 final}

ZHRNUTIE

Taliansky justičný systém naďalej prechádza početnými reformami zameranými na zlepšenie jeho kvality a efektívnosti, ktoré zahŕňajú zefektívnenie zákonov na zrýchlenie civilných a trestných konaní, o ktorých sa stále rokuje v parlamente. Ďalej sa rozvíja digitalizácia justičného systému, zvýšili sa ľudské zdroje a plánuje sa ich ďalšie rozšírenie. Tieto opatrenia sú dôležité najmä pri riešení vážnych výziev súvisiacich s efektívnosťou justičného systému vrátane nevybavených prípadov a dĺžky konaní. Parlament stále rokuje o návrhu zákona o Najvyššej súdnej rade a iných aspektoch justičného systému, ktorého cieľom je posilniť nezávislosť súdnictva. Účelom tohto návrhu zákona je najmä upraviť spôsob, akým sa volia členovia rady. Je dôležité, aby tieto reformy zohľadňovali odporúčania Rady Európy.

Taliansko naďalej posilňuje svoj legislatívny rámec na boj proti korupcii a proti zločinom súvisiacim s korupciou. Spolupráca, odbornosť a zdroje pre vyšetrovateľov a prokurátorov v oblasti korupcie a zločinov súvisiacich s korupciou sa vo všeobecnosti považujú za účinné pri potláčaní korupcie vrátane veľkej korupcie. Nedostatok zdrojov a obmedzené skúsenosti a právna odbornosť ovplyvňujú možnosti orgánov presadzovania práva účinne stíhať a súdiť podplácanie zahraničných verejných činiteľov. Prekážku v boji proti korupcii, najmä pri odvolaniach, aj naďalej predstavuje dlhý čas rozsúdenia, pričom o komplexných reformách na zjednodušenie trestných konaní sa stále rokuje v parlamente. Rokuje sa o viacerých legislatívnych návrhoch a novelách na posilnenie preventívnych opatrení proti korupcii, a to aj v súvislosti s konfliktom záujmov, lobizmom a javom otáčavých dverí. Pandémia COVID-19 významne zvýšila riziko páchania korupcie a zločinov súvisiacich s korupciou s cieľom hlbšie preniknúť do legálneho hospodárstva Talianska.

Taliansko má rozsiahly legislatívny rámec, ktorý reguluje mediálny sektor, ako aj nezávislý a účinný orgán na reguláciu médií, ktorý má dostatočné zdroje. O plánovanej reforme talianskych zákonov na ochranu osobnosti ešte stále rokuje parlament a politická nezávislosť talianskych médií zostáva problémom, a to najmä v audiovizuálnom sektore. Záchranné balíky, ktoré vláda poskytla v roku 2020 na boj proti finančným dôsledkom pandémie COVID-19, zahŕňali aj niekoľko opatrení zameraných na médiá. Obavy naďalej vzbudzujú aj fyzické útoky, vyhružky smrťou a iné formy zastrašovania novinárov.

Pokiaľ ide o systém brzd a protiváh, stále je v platnosti núdzový režim v súvislosti s pandemiou COVID-19, ale vláda prijíma nové opatrenia na postupné znižovanie obmedzení. Rokuje sa o novom návrhu, ktorý by posilnil úlohu parlamentu počas núdzových situácií. Využitie verejných konzultácií a posúdenia regulačného vplyvu *ex post* sa mierne zlepšilo, ale stále sa neuplatňujú systematicky. Parlament skúma návrh zákona o zriadení nezávislej organizácie pre ľudské práva. Nastal pokrok v právnych predpisoch o organizáciách občianskej spoločnosti, ktoré sa venujú migrantom, ako sú ustanovenia, ktorými sa upravujú činnosti organizácií občianskej spoločnosti, ktoré vykonávajú pátracie a záchranné operácie na mori, hoci v celkovom kontexte zostávajú obavy o riadení migrácie v EÚ, ktoré je náročné.

I. JUSTIČNÝ SYSTÉM

Štruktúra justičného systému¹ je ustanovená v ústave, v ktorej sa zakotvuje jeho nezávislosť a samostatnosť². Ústavný súd rozhoduje v sporoch týkajúcich sa ústavnosti zákonov³. Všeobecné súdy majú právomoc v občianskych a trestných veciach a sú organizované do troch stupňov. Prvý stupeň pozostáva zo zmierovacích súdov, všeobecných súdov a súdov pre mladistvých. Druhý stupeň sa skladá z odvolacích súdov a tretí stupeň tvorí Najvyšší kasačný súd. Správna justícia je organizovaná do súdov prvého stupňa a súdov druhého stupňa. Právomoc v účtovných záležitostiach vykonáva Dvor audítorov (s regionálnou komorou a ústrednou komorou). Pokiaľ ide o fiškálne záležitosti, zodpovednými súdmi sú fiškálne súdy prvého a druhého stupňa a Najvyšší kasačný súd na najvyššej úrovni. V štruktúre prokuratúry⁴ sa odráža štruktúra súdov. Taliansko sa zúčastňuje na Európskej prokuratúre. Podľa zásady jednoty súdnictva sú všetci sudcovia všeobecných súdov a prokurátori zmierovacími sudcami, majú spoločnú kariérnu štruktúru a riadi ich Najvyššia súdna rada (*Consiglio Superiore della Magistratura* – CSM). Správni, účtovní a fiškálni sudcovia majú vlastné samosprávne orgány. Národná advokátska rada je nezávislý a samosprávny orgán zriadený zákonom.

Nezávislosť

Úroveň vnímanej nezávislosti súdnictva v Taliansku je nad'alej nízka. Napriek miernemu nárastu od minulého roka, ju iba 34 % širokej verejnosti považuje za „pomerne dobrú alebo veľmi dobrú“. Medzi podnikmi je zaznamenaný nový pokles, ktorý potvrdzuje klesajúci trend posledných dvoch rokov a momentálne iba 29 % podnikov považuje nezávislosť súdnictva za „pomerne dobrú alebo veľmi dobrú“⁵. Počas posledných piatich rokov zostáva vnímaná nezávislosť súdnictva trvalo na nízkej úrovni.

Parlament stále rokuje o návrhu zákona na riešenie výziev, ktorým čelí Najvyššia súdna rada (CSM), vrátane spôsobu voľby jej členov. Najvyššia súdna rada musela čeliť viacerým výzvam spojeným s reprezentatívnosťou svojich členov a s transparentnosťou svojich postupov pri vymenúvaní do vysokých súdnych funkcií⁶. Návrh zákona, ktorý vláda predložila v auguste 2020 má za cieľ zabezpečiť nezávislosť členov CSM⁷ vo vzťahu k odborným združeniam, a to aj zmenou pravidiel voľby jej členov a zvýšením rozmanitosti územného pôvodu a rodovej rovnosti jej členov. Okrem toho má návrh zákona za cieľ

¹ Správa o právnom štáte 2020, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 2

² Talianska ústava, články 104 a 107. Sudcovia a prokurátori sú ako členovia justície nezávislí od ostatných ústavných právomocí.

³ Ústavný súd takisto rozhoduje o konfliktoch vyplývajúcich z rozdelenia právomocí štátu a právomocí pridelených štátu a regiónom, o konfliktoch medzi regiónmi a o obvineniach vznesených proti prezidentovi republiky.

⁴ Pokiaľ ide o organizovanú trestnú činnosť a iné závažné trestné činy, funkcie prokurátora vykonávajú okresné riaditeľstvá pre boj proti mafii.

⁵ Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície za rok 2021, obrázky č. 48 a 50. Úroveň vnímanej nezávislosti súdnictva sa kategorizuje takto: veľmi nízka (menej ako 30 % respondentov vníma nezávislosť súdnictva ako pomerne dobrú a veľmi dobrú); nízka (30 – 39 %), priemerná (40 – 59 %), vysoká (60 – 75 %), veľmi vysoká (viac ako 75 %).

⁶ Správa o právnom štáte 2020, Kapitola o Taliansku, s. 3 – 4. Návrh zákona AC 2681, ktorý Rada ministrov schválila 7. augusta 2020. Médiá nedávno informovali o ďalších výzvach súvisiacich s integritou, ktoré teraz prešetruje viacero prokuratúr.

⁷ Správa o právnom štáte 2020, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 3, kde sú vysvetlené výzvy súvisiace s integritou. Médiá nedávno informovali o ďalších výzvach súvisiacich s integritou, ktoré teraz prešetruje viacero prokuratúr.

spřísnit hranicu medzi súdnymi a politickými funkciami⁸. V apríli 2021 vydala CSM viaceré stanoviská⁹ k návrhu zákona, v ktorých poukázala na kladné prvky (napr. organizácia súdnych orgánov¹⁰ vrátane prokuratúry, väčšia transparentnosť postupov vymenúvania do vyšších funkcií¹¹ a niektorých pravidiel týkajúcich sa odborných hodnotení postupov zmierovacích sudcov¹²). CSM takisto vyslovila obavy najmä v súvislosti s volebným systémom, pričom zdôraznila riziko marginalizácie menšín, diskrečnej právomoci ministerstva spravodlivosti budovať voličské kolégiá pred voľbami a potenciálneho zníženia plurality medzi členmi súdnych orgánov¹³. V súvislosti s disciplinárnym režimom CSM zdôraznila hroziace riziko vágnosti nových disciplinárnych priestupkov¹⁴. Skupina GRECO 26. marca 2021¹⁵ prijala druhú správu o plnení odporúčaní, v ktorej sa spomínala priama účasť zmierovacích sudcov na politickom živote. Napriek pokroku, ktorý sa dosiahol návrhom zákona, boli odporúčania posúdené len ako čiastočne vykonané, keďže návrh zákona ešte nebol prijatý¹⁶. V marci 2021 minister spravodlivosti¹⁷ predstavil parlamentu nové politické línie v oblasti justície¹⁸. Je dôležité, aby tieto reformy zohľadňovali odporúčania Rady Európy týkajúce sa Rady pre súdnictvo vrátane výberu ich členov¹⁹ a postavenia, kariéry, zodpovednosti a disciplinárneho režimu zmierovacích sudcov²⁰. Taliansko v tejto súvislosti spolupracuje s Radou Európy.

⁸ Návrh zákona sa snaží vyhnúť konfliktu záujmov a podporiť nezávislosť súdnictva tým, že obmedzuje účasť zmierovacích sudcov na politických aktivitách. Pozri Štvrté kolo hodnotenia skupiny GRECO – správa o plnení odporúčaní, odporúčanie X.

⁹ Šesť stanovísk, ktoré CSM vydala v období od 21. apríla do 29. apríla 2021 na žiadosť ministerstva spravodlivosti podľa článku 10 zákona č. 195 z 24. marca 1958.

¹⁰ Stanovisko CSM z 21. apríla 2021 (o súdnych orgánoch).

¹¹ Stanovisko CSM z 29. apríla 2021 (o vysokých a stredných riadiacich funkciách).

¹² Stanovisko CSM z 29. apríla 2021 (o postupe voľby členov Najvyššej súdnej rady).

¹³ Marginalizácia menšín sa spája najmä s väčšinovými systémami. Minister spravodlivosti by rozhodol o vytvorení voličských kolégií tri mesiace pred voľbami, a to by potenciálne predstavovalo riziko pre nezávislosť súdnictva. Pokiaľ ide o pluralitu, hoci sa v článku 104 ústavy uvádza, že členov súdnictva v Rade volia zmierovací sudcovia všetkých kategórií, návrh zákona by túto možnosť obmedzil.

¹⁴ Stanovisko CSM z 21. apríla 2021 (o disciplinárnych priestupkoch a fungovaní CSM).

¹⁵ GRECO, štvrté kolo hodnotenia – druhá správa o plnení odporúčaní, odporúčanie X. Pozri aj stanovisko CSM z 21. apríla 2021.

¹⁶ Hoci uvedená správa hodnotí, že návrh právneho predpisu bol pripravený s cieľom vytvoriť prísnejšiu reguláciu na obmedzenie účasti zmierovacích sudcov na politickom živote, spomína sa v nej aj to, že ide o dlho očakávanú reformu, ktorá sa týka obzvlášť citlivej otázky pre Taliansko, a preto si vyžaduje róznejší prístup.

¹⁷ Nový minister spravodlivosti ich vydal a predstavil parlamentu 15. a 18. marca 2021.

¹⁸ Pokiaľ ide o reformu rady pre súdnictvo, okrem volebného systému sa zvažuje aj dvojročné obnovenie funkcie polovice prísediacich a členov z oblasti súdnictva. CSM vo svojom stanovisku ministrom spravodlivosti posúdila tento návrh kladne. Minister spravodlivosti v ministerskom dekréte z 26. marca 2021 zriadil Komisiu na prípravu návrhov činností na reformu justície a na reguláciu zriadenia a fungovania Najvyššej súdnej rady. Komisia ukončila svoju činnosť 31. mája 2021 a pracuje na doručení správy. Správa by sa mala zohľadniť pri možných zmenách návrhu zákona, o ktorom sa rokuje v parlamente.

¹⁹ Odporúčanie CM/Rec(2010)12 Výboru ministrov Rady Európy, odseky 25, 26 a 27. Pozri aj Stanovisko č. 23 (2020) Poradného výboru európskych sudcov (úloha združenia sudcov), odseky 31 a 32: „Vo viacerých členských štátoch má združenie sudcov určitý vplyv na výber členov rady pre súdnictvo. Takáto účasť na výbere členov by mohla byť vítaná za predpokladu, že by nebola v rozpore s nezávislosťou práce rady pre súdnictvo. Treba však dávať pozor, aby takýto systém neviedol k spolitizovaniu volieb a ďalšej práce rady. V každom prípade by nemalo dochádzať k diskriminácii a členovia združenia sudcov by mali mať možnosť stať sa členmi rady pre súdnictvo na podporu nezávislosti súdnictva“.

²⁰ Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy CM/Rec(2010)12, odseky 50, 52, 58 a 69. V súvislosti s disciplinárnymi konaniami proti sudcom pozri aj rozsudok Súdneho dvora z 19. novembra 2019, C-216/18, LM, bod 67, v súvislosti so zodpovednosťou sudcov pozri aj rozsudok Súdneho dvora z 18. mája 2021 v spojených veciach C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, body 228 – 239.

Na riešenie výziev súvisiacich s integritou boli prijaté ďalšie opatrenia²¹. CSM naďalej zavádzala pravidlá s cieľom posilniť transparentnosť a vymenúvanie do vysokých funkcií na základe zásluh²². Okrem toho, aby sa ďalej posilnila nezávislosť súdnictva, CSM prijala opatrenia na zavedenie podrobných ustanovení pre zmierovacích sudcov o majetkových priznaniach a systematickej kontrole, ktoré skupina GRECO uvítala²³. CSM začala aj niekoľko disciplinárnych konaní²⁴ a okrem toho, vzhľadom na budúce odborné hodnotenia a vymenúvanie do riadiacich pozícií²⁵, zohľadňuje všetky výzvy súvisiace s integritou odhalené v roku 2020 počas vyšetrovania trestného činu, ktoré viedlo k odstúpeniu piatich členov CSM²⁶. Národné združenie zmierovacích sudcov navyše začalo uplatňovať disciplinárne sankcie voči svojim členom v prípade porušenia etického kódexu zmierovacích sudcov²⁷.

Kvalita

Zvyšujú sa ľudské zdroje a plánuje sa ďalší nábor zamestnancov súdnych orgánov aj administratívnych zamestnancov. V nadväznosti na stanovisko CSM²⁸, ministerstvo spravodlivosti v septembri 2020²⁹ rozdelilo dodatočných 600 miest zmierovacích sudcov medzi najvyššie súdy a prokuratúru (70 jednotiek), súdy prvého a druhého stupňa (422 jednotiek) a pracovnú skupinu pre flexibilné miesta³⁰ (176 jednotiek) a v marci 2021 začali noví zamestnanci svoje odborné stáže (285 zmierovacích sudcov). Po prvom pozastavení v dôsledku pandémie COVID-19 sa výberové konania znovu obnovili³¹. Nábor viac než 2 000 nových administratívnych pracovníkov sa v rokoch 2020 a 2021 uskutočnil prostredníctvom digitalizovaných postupov³². V nadväznosti na Správu o právnom štáte 2020, v ktorej boli ako výzva pre Taliansko s vplyvom na efektívnosť justičného systému označené najmä ľudské zdroje, vláda naplánovala mimoriadne opatrenia³³ na posilnenie Úradu pre súdne konania³⁴, v ktorom budú administratívni a justiční zamestnanci synergicky spolupracovať prostredníctvom revidovaných organizačných modulov³⁵. V rámci týchto opatrení sa³⁶ plánuje nábor približne 16 500 absolventov práva, ekonomiky a obchodu

²¹ Správa o právnom štáte 2020, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 3 – 4.

²² Rozhodnutie CSM z 9. septembra 2020, ktorým sa upravuje rozhodnutie č. 13778 z 24. júla 2015.

²³ GRECO, štvrté kolo hodnotenia – druhá správa o plnení odporúčaní, odporúčanie XI.

²⁴ Pred CSM prebieha dvadsaťtri disciplinárnych konaní, pričom jedno bolo ukončené uložením najvyššej disciplinárnej sankcie vylúčenia zo stálej úlohy súdnictva (informácie získané počas návštevy krajiny). CSM navyše hodnotí aj povinné presuny sudcov v prípadoch, keď podmienky zmierovaciemu sudcovi viac neumožňujú, aby na príslušnej prokuratúre pracoval nezávisle a nestranne.

²⁵ Väčšina disciplinárnych sankcií bráni vymenovaniu do niektorých vysokých súdnych funkcií.

²⁶ Správa o právnom štáte, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 3 – 4.

²⁷ Príspevok Národného združenia zmierovacích sudcov a informácie získané v súvislosti s návštevou Talianska.

²⁸ Príspevok Talianska k Správe o právnom štáte 2021, s. 14.

²⁹ Písomný príspevok získaný ministerstvom spravodlivosti v súvislosti s návštevou Talianska.

³⁰ Na základe podobnej skúsenosti v iných európskych právnych systémoch (napr. vo Francúzsku a v Španielsku) ide o flexibilný nástroj na riešenie dočasných náročných situácií a zjednotenie výkonnosti súdov. V októbri 2020 bola Najvyššej súdnej rade na predloženie stanoviska zaslaná vysvetľujúca technická správa o flexibilných miestach.

³¹ Zákonný dekrét č. 44 z 1. apríla 2021, článok 11.

³² Písomný príspevok získaný ministerstvom spravodlivosti v súvislosti s návštevou Talianska (1 187 jednotiek v roku 2020 a 1 056 jednotiek v roku 2021 do 13. apríla).

³³ Oznámené v pláne obnovy a odolnosti.

³⁴ Úrad pre súdne konania bol zriadený v roku 2014 (článok 50 zákonného dekrétu č. 90 z roku 2014, prevezený na zákon č. 114/2014) na podporu sudcov tímom administratívnych pracovníkov, stážistov a ďalších zamestnancov v rámci prípravných činností na pojednávania.

³⁵ Oznámené v pláne obnovy a odolnosti.

³⁶ Tamže, nábor by sa mali skončiť do konca roka 2022.

a politológie na dobu určitú na tri roky, aby poskytovali zmierovacím sudcom potrebnú technickú podporu³⁷ a nábor 1 600 mladých absolventov, 750 absolventov stredných odborných škôl a 3 000 absolventov bežných stredných škôl, aby poskytovali podporu súdnym orgánom a monitorovali projekty ministerstva spravodlivosti, ako je digitalizácia procesov a reforiem. Časť novoprijatých zamestnancov bude pridelená na Najvyšší kasačný súd s cieľom reorganizácie civilných komôr vrátane tých, ktoré sa venujú daňovým veciam. Pokiaľ ide o správne súdnictvo, stále ostáva dostatočný počet voľných miest najmä pre sudcov súdov prvého stupňa. Vo februári 2021 však bol zverejnený nový postup na nábor 40 sudcov (neskôr sa počet zvýšil na 60) a plánuje sa vytvorenie 130 administratívnych miest³⁸. Plánuje sa aj nový nábor do správneho súdnictva³⁹ s cieľom posilniť súdne orgány, zlepšiť digitalizáciu a monitorovať činnosť projektov. Nové opatrenia na zníženie počtu nevybavených prípadov a dĺžky konaní⁴⁰ sa zameriavajú na riešenie dlhodobého odporúčania pre krajinu, ktoré sa týka efektívnosti justičných systémov⁴¹.

Digitalizácia justičného systému na civilných a správnych súdoch sa naďalej zlepšuje, aj keď v oblasti trestného práva pretrvávajú problémy⁴². Digitalizácia procesov bola dokončená na civilných súdoch prvého a druhého stupňa⁴³ a spustená na Kasačnom súde (občianskoprávna sekcia)⁴⁴ a pre zmierovacích sudcov⁴⁵. Menej rozvinutá je však pri trestných procesoch⁴⁶, pri ktorých sa očakáva, že sa začne do konca mája 2021. Ako prvý krok je naplánovaná digitalizácia registra, ktorý sa používa na postup odpočívania. Pokiaľ ide o správne súdnictvo, počas pandémie COVID-19 bol dosiahnutý ďalší pokrok v rámci digitalizácie správnych konaní prostredníctvom pojednávania na diaľku⁴⁷. Okrem civilných a trestných rozhodnutí vrchného súdu⁴⁸ sa zaznamenal len malý pokrok v online prístupe

³⁷ Výskum, štúdium, monitorovanie, riadenie rolí a príprava návrhov opatrení.

³⁸ Príspevok Štátnej rady k Správe o právnom štáte 2021. Písomný príspevok získaný Štátnou radou v súvislosti s návštevou Talianska.

³⁹ Tamže, predpokladá sa prijatie 250 úradníkov na dobu neurčitú a 90 technických asistentov.

⁴⁰ Oznámenie v rámci plánu obnovy a odolnosti, míľniky a ciele: pokles počtu nevybavených prípadov o 90 % na civilných súdoch prvého a druhého stupňa a o 70 % na správnych súdoch do druhého štvrtroka 2026, skrátenie času rozsúdenia pre civilné a obchodné sporové konania (na súdoch všetkých stupňov) o 40 % a skrátenie času rozsúdenia pre civilné a obchodné sporové konania (na súdoch všetkých stupňov) o 25 %.

⁴¹ Správa o právnom štáte 2020, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 8, poznámka pod čiarou č. 71.

⁴² Správa o právnom štáte 2020, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 5.

⁴³ Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície za rok 2021, obrázky č. 40 a 44.

⁴⁴ Ministerstvo spravodlivosti, kasačný súd, generálny prokurátor, národná advokátska rada a Kongres advokátov 15. októbra 2020 podpísali protokol na elektronické podania prostredníctvom nového skúšobného modulu riadenia od 26. októbra 2021. Pre sudcov najvyššieho súdu je navyše k dispozícii systém pre sudcov kasačného súdu, ktorý umožňuje vzdialený prístup k spisu o konaní, vytváraniu návrhov rozhodnutí a k elektronickým podaniam. Plánuje sa rozšírenie rovnakého modulu aj na prokuratúru vrchného súdu pre civilný sektor.

⁴⁵ Príspevok Talianska k Správe o právnom štáte 2021, s. 18: Viac než 200 úradov zmierovacích sudcov vyskúšalo elektronické doručovanie písomností a začalo robiť ďalšie kroky v rámci postupu k úplnej digitalizácii. 145 úradov zmierovacích sudcov dokončilo príslušné administratívne postupy a je momentálne funkčných.

⁴⁶ Príspevok Talianska k Správe o právnom štáte 2021, s. 18. Informácie získané ministerstvom spravodlivosti v súvislosti s návštevou Talianska.

⁴⁷ Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície za rok 2021, obrázok č. 2. Pozri aj písomný príspevok získaný Štátnou radou v súvislosti s návštevou Talianska: napriek úplnej digitalizácii správnych konaní počas núdzového stavu neexistuje žiadne ustanovenie, ktoré by umožňovalo pojednávania na diaľku po skončení núdzového stavu. Príspevok Štátnej rady k správe o právnom štáte 2021: Sudcovia správnych súdov môžu nahliadnuť do súborov na diaľku, doručovať rozhodnutia a používať elektronické podpisy.

⁴⁸ Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície za rok 2021, obrázok č. 46.

k rozhodnutiam súdov prvého a druhého stupňa, pričom podľa plánu by mal byť dokončený do roku 2023, a to len pre civilné rozhodnutia⁴⁹. Prebiehajú ďalšie digitálne vylepšenia s cieľom rozšíriť rozsah online služieb, pričom súdne orgány aktualizujú portál elektronických služieb, registre PEC a elektronické platby a zároveň vylepšujú prístup k niektorým službám prostredníctvom verejného systému pre digitálnu identitu SPID, národnej karty služieb a elektronického občianskeho preukazu. Práca na diaľku počas pandémie COVID-19 urýchlila zavedenie vzdialeného prístupu k niektorým registrom (civilné sporové konania, mimosporové konania a pracovné spory na súdoch prvého a druhého stupňa⁵⁰). Okrem toho sa plánuje príslušný počet školení na rozvoj digitálnych zručností pre vedúcich pracovníkov a pre stálych aj dočasných zamestnancov prijatých na podporu digitalizácie a na riešenie nevybavených prípadov⁵¹. Pokiaľ ide o návrh zákona o civilných konaniach, vláda s cieľom riešiť výzvy súvisiace s efektívnosťou pripravila zmeny textu návrhu, ktoré zahŕňajú zvýšenie úrovne digitalizácie justičného systému⁵², pričom návrh zákona bude po dokončení predložený parlamentu.

Reforma daňového súdnictva stále prebieha Komisia odborníkov, ktorú zriadilo ministerstvo spravodlivosti a ministerstvo financií by mala ukončiť činnosť na príprave reformy daňového súdnictva prvého a druhého stupňa do 30. júna 2021⁵³. Reforma by mala byť takisto zameraná na zníženie vysokého počtu vecí prichádzajúcich na najvyšší súd⁵⁴. Na splnenie odporúčania skupiny GRECO podnikla predsednícka rada daňového súdnictva kroky v oblasti predchádzania, dohľadu a presadzovania s cieľom zvýšiť profesionalitu a integritu členov finančného súdnictva a takisto kroky v oblasti odbornej prípravy a ďalšej digitalizácie⁵⁵.

Existujúce štandardy na zlepšenie kvality súdnych rozhodnutí sa plánujú zahrnúť do právnych predpisov. Ako sa uvádza v Správe o právnom štáte 2020⁵⁶, tieto štandardy sú v súčasnosti zakotvené v memorande o porozumení medzi CSM a Národnou advokátskou komorou a ich cieľom je zlepšiť zrozumiteľnosť súdnych rozhodnutí a zoskupiť ich. Vláda pripravila zmeny, ktorými sa tieto štandardy zahrnú do návrhov zákonov o civilných konaniach⁵⁷.

Plánovaný nárast počtu digitalizovaných služieb v miestnych kanceláriách by mohol ďalej zlepšiť prístup k spravodlivosti. Ako sa uvádza v Správe o právnom štáte 2020, ministerstvo spravodlivosti realizuje projekt zriaďovania miestnych kancelárií, ktorého cieľom je zlepšenie prístupu k súdnym orgánom zlepšením služieb súdnictva a ich priblížením k občanom. Miestne kancelárie⁵⁸ sú v súčasnosti zriadené v 14 regiónoch z 20 a sú schopné ponúkať homogénne služby zamerané predovšetkým na zraniteľné skupiny prostredníctvom zvýšeného zapojenia miestnych orgánov a využitia digitalizovaných

⁴⁹ Oznámené v pláne obnovy a odolnosti.

⁵⁰ Príspevok Talianska k správe o právnom štáte 2021, s. 17 a 18.

⁵¹ Oznámené v pláne obnovy a odolnosti.

⁵² Informácie získané ministerstvom spravodlivosti v súvislosti s návštevou Talianska.

⁵³ Správa o právnom štáte 2020, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 6. Pozri aj GRECO, štvrté kolo hodnotenia – druhá správa o plnení odporúčaní, odporúčanie VII, odsek 54.

⁵⁴ Oznámené v pláne obnovy a odolnosti.

⁵⁵ GRECO, štvrté kolo hodnotenia – druhá správa o plnení odporúčaní, odporúčanie VII.

⁵⁶ Správa o právnom štáte 2020, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 6.

⁵⁷ Informácie získané ministerstvom spravodlivosti v súvislosti s návštevou Talianska.

⁵⁸ Správa o právnom štáte 2020, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 6.

nástrojov⁵⁹ (napr. zasielanie elektronických dokumentov súdnym orgánom a prístup k informáciám súvisiacim s prebiehajúcimi konaniami prostredníctvom digitálnej platformy).

Efektívnosť

Dĺžky konaní sú naďalej vážnym problémom⁶⁰. Bez ohľadu na zvýšený podiel vyriešených prípadov, ktorý už v civilnej oblasti presahuje 100 %⁶¹, je odhadovaný čas potrebný na uzavretie civilných a obchodných sporových konaní naďalej veľmi vysoký.⁶² Hoci čas rozsúdenia na súdoch prvého a druhého stupňa v roku 2019 klesol⁶³, na Najvyššom kasačnom súde došlo k zvýšeniu, a to najmä z dôvodu daňových vecí a vecí medzinárodnej ochrany⁶⁴. Vrchný súd v roku 2020 zaznamenal výrazný pokles prichádzajúcich vecí v oblasti medzinárodnej ochrany, hoci nové veci na daňovom súde⁶⁵ s vysokou mierou odvolaní⁶⁶ predstavujú naďalej vážny problém. Miera neprípustnosti je stále vysoká⁶⁷. Správne súdy v roku 2020 naďalej skracovali čas rozsúdenia na všetkých stupňoch, pričom zostali nad priemerom.⁶⁸ Pozitívne výsledky sa naďalej dosahujú aj v oblasti verejného obstarávania.⁶⁹ Taliansko zostáva pod posilneným dohľadom Výboru ministrov Rady Európy, pokiaľ ide o dĺžku konaní v správnych prípadoch⁷⁰. V trestných procesoch najvyšší súd v roku 2020 ohlásil všeobecný nárast prebiehajúcich konaní⁷¹, najmä na najvyššom stupni. To potvrdzuje

⁵⁹ Písomný príspevok získaný ministerstvom spravodlivosti v súvislosti s návštevou Talianska.

⁶⁰ Správa o právnom štáte 2020, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 7 a 8.

⁶¹ Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície za rok 2021, obrázok č. 12, čo znamená, že justičný systém je celkovo schopný účinne riešiť počet prichádzajúcich vecí. Pozri aj CEPEJ (2021), Štúdia o fungovaní justičných systémov v členských štátoch EÚ: v roku 2019 bol podiel vyriešených prípadov civilných a obchodných sporových konaní 104,5 % (102,9 % v roku 2018).

⁶² Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície za rok 2021, obrázky č. 8 a 9.

⁶³ Spolu s dlhodobým odporúčaním Rady skrátiť dĺžky konaní. Pozri Správu o právnom štáte 2020, Kapitulu o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 8.

⁶⁴ Písomný príspevok získaný ministerstvom spravodlivosti v súvislosti s návštevou Talianska. Ministerstvo zdôraznilo, že čas rozsúdenia v roku 2020 nemusí byť správnym ukazovateľom z dôvodu častých narušení kontinuity pojednávania v dôsledku pandémie COVID-19. Z tohto dôvodu neboli nahlásené údaje za rok 2020. CEPEJ (2021), Štúdia o fungovaní justičných systémov v členských štátoch EÚ, najnovšie údaje (2019) o čase rozsúdenia ukazujú mierny nárast na prvom stupni (pre civilný sektor, 532 dní na prvom stupni, 791 dní na druhom stupni a 1 302 dní na Najvyššom kasačnom súde).

⁶⁵ Správa prvého predsedu Najvyššieho kasačného súdu za rok 2021: na konci roku 2020 pred Najvyšším kasačným súdom prebiehalo spolu 120 473 civilných vecí, z ktorých 53 482 boli daňové veci.

⁶⁶ Správa prvého predsedu Najvyššieho kasačného súdu za rok 2021: za rok 2020 bolo 45,6 % rozhodnutí v daňových veciach predložených Najvyššiemu kasačnému súdu vyhlásených za nulitné, pričom zo všetkých rozhodnutí predložených najvyššiemu súdu bolo vyhlásených za nulitné 17,2 %.

⁶⁷ Správa prvého predsedu Najvyššieho kasačného súdu za rok 2021: za rok 2020 bolo 24,7 % všetkých civilných odvolaní adresovaných Najvyššiemu kasačnému súdu vyhlásených za neprípustné, v porovnaní s 18,7 % v roku 2019 (Kasačný súd, štatistická ročenka za roky 2019 a 2020).

⁶⁸ Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície za rok 2021, obrázky č. 9 a 10. Pozri aj CEPEJ (2021), Štúdia o fungovaní justičných systémov v členských štátoch EÚ, podľa ktorej sa v roku 2019 zaznamenalo skrátenie času rozsúdenia o 7,7 % na prvom stupni, o 3,4 % na druhom stupni a o 12,3 % na najvyššom stupni. Pokiaľ ide o údaje za rok 2020, príspevok Štátnej rady k Správe o právnom štáte 2021 (667 dní na prvom stupni v roku 2020 v porovnaní s 820 dňami v roku 2019, 862 dní na najvyššom stupni v roku 2020 v porovnaní s 821 dňami v roku 2019).

⁶⁹ Príspevok Štátnej rady k Správe o právnom štáte 2021 a informácie získané od Štátnej rady v súvislosti s návštevou Talianska (113 dní na prvom stupni a 182 dní na najvyššom stupni v roku 2020). To isté platí aj pre volebné postupy (od troch do 211 dní na prvom stupni a od troch do 201 dní na druhom stupni v roku 2020).

⁷⁰ Správa o právnom štáte 2020, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 7, poznámka pod čiarou č. 63. Skupinu Abenavoli preskúma Výbor ministrov do konca roka.

⁷¹ Správa prvého predsedu Najvyššieho kasačného súdu za rok 2021, s. 25.

naliehavú potrebu opatrení na zvýšenie efektívnosti, najmä na úrovni odvolacích súdov⁷². Okrem toho bolo nahlásené, že polovica riadnych konaní na súdoch prvého stupňa sa končí oslobodzujúcim rozsudkom⁷³. Taliansko zostáva pod posilneným dohľadom Výboru ministrov Rady Európy, aj pokiaľ ide o dĺžku konaní v trestných veciach.⁷⁴

Parlament stále rokuje o návrhoch zákona na riešenie výziev súvisiacich s efektívnosťou⁷⁵. Vláda predstavila zmeny návrhu zákona, ktoré majú za cieľ zvýšiť efektívnosť civilných konaní⁷⁶. Tieto zmeny okrem iného zahŕňajú častejšie využívanie alternatívneho riešenia sporov⁷⁷, rozhodcovské konania, asistované rokovania, lepšie zameranie na prípravnú a úvodnú fázu konania, zvýšenú digitalizáciu prostredníctvom pojednávania na diaľku, preskúmanie prípustnosti vecí na úrovni odvolacieho súdu, zjednodušenie odvolacích konaní a reorganizáciu úradu pre súdne pojednávania. V oblasti trestnej justície by plánované opatrenia⁷⁸ mohli zahŕňať okrem iného zlepšenie systému oznamovania, rozšírený prístup k špeciálnym postupom (napr. dohoda o vine a treste), širší zásah sudcu vo fáze predbežného vyšetrovania, selektívny prístup k odvolacím konaniam, obmedzenie nadmernej kriminalizácie a novinky v súvislosti s trestnými sankciami, ako aj s restoratívnou justíciou so zameraním na obeť⁷⁹. Vláda by okrem toho mohla zaviesť konkrétne zmeny týkajúce sa Úradu pre súdne konania s cieľom zvýšiť efektívnosť. Návrh reformy týkajúcej sa CSM a iných aspektov justičného systému pravdepodobne bude obsahovať ďalšie ustanovenia na podporu a zvýšenie efektívnosti (napr. povinnosť pre zmierovacích sudcov na riadiacich pozíciách pokryť určité časové rozpätie, aby zabezpečili primerané plánovanie úradu)⁸⁰.

II. PROTIKORUPČNÝ RÁMEC

Národný protikorupčný orgán je hlavným subjektom zodpovedným za predchádzanie korupcii v rámci verejnej správy, ktorý zároveň dohliada na vykonávanie miestnych trojročných protikorupčných plánov. Protikorupčné oddelenie finančnej polície je ako špecializovaný orgán presadzovania práva zodpovedný za predchádzanie korupcii a za jej vyšetrovanie. Ako nezávislý orgán pri talianskej centrálnej banke poskytuje talianska Finančná spravodajská jednotka podporu príslušným prokuratúram a spolupracuje

⁷² Správa o právnom štáte 2020, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 7.

⁷³ Správa prvého predsedu Najvyššieho kasačného súdu za rok 2021: 50,5 % bežných konaní na súdoch prvého stupňa a 69,7 % námietok voči rozhodnutiam v trestných veciach sa končí zbavením obvinenia.

⁷⁴ Správa o právnom štáte 2020, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 7, poznámka pod čiarou č. 68. Pozri aj Rada Európy, Dohľad nad výkonom rozsudkov Európskeho súdu, rozhodnutie Výboru ministrov Rady Európy CM/Del/Dec(2021)1406/H46-15 z 9. júna 2021 a CM/Notes/1406/H46-15.

⁷⁵ Správa o právnom štáte 2020, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 8.

⁷⁶ Zmeny návrhu zákona o civilnom konaní predložené parlamentu 16. júna 2021. Tieto zmeny boli oznámené v pláne obnovy a odolnosti. Informácie získané ministerstvom spravodlivosti v súvislosti s návštevou Talianska.

⁷⁷ Jedna zo zmien má za cieľ zriadiť povinné mimosúdne urovnanie. V tejto súvislosti treba poznamenať, že povinná požiadavka použiť ARS pred obrátením sa na súd môže vyvolať obavy o jej zlučiteľnosť s právom na účinný prostriedok nápravy pred súdom, ktoré je zakotvené v Charte základných práv Európskej únie, rozsudok Súdneho dvora z 18. marca 2010 *Rosalba Alassini/Telecom Italia SpA* vec C-317/08 EU:C:2010:146.

⁷⁸ Oznámené v pláne obnovy a odolnosti. Technická komisia, ktorú zriadilo ministerstvo spravodlivosti 16. marca na hodnotenie návrhu zákona v súvislosti s trestným konaním, vydala svoju správu 24. mája 2021.

⁷⁹ Rada ministrov 8. júla 2021 schválila text reformy na predloženie parlamentu vrátane nového návrhu na premlčanie.

⁸⁰ Ministerským dekrétom z 26. marca 2021 sa zriaďuje technická komisia na prípravu zmien reformy súdnictva a zriadenie a fungovanie Najvyššej súdnej rady.

s finančnou políciou ako zodpovedný orgán pre prijímanie správ o podozrivých finančných transakciách.

Odborníci aj výkonní riaditelia podnikov vnímajú úroveň korupcie vo verejnom sektore aj naďalej ako pomerne vysokú. V Indexe vnímania korupcie organizácie Transparency International za rok 2020 Taliansko dosiahlo 53 bodov zo 100 a je na 15. mieste v rámci Európskej únie a na 52. mieste vo svete⁸¹. Toto vnímanie sa značne zvýšilo⁸² za posledných päť rokov⁸³.

Taliansko má zavedený národný protikorupčný plán na roky 2019 – 2021. Centralizovaný koordinačný orgán pre tento plán⁸⁴ je Národný protikorupčný orgán. V pláne, ktorý zahŕňa predchádzanie korupcii vo verejnej správe sa stanovujú hlavné ciele politik na predchádzanie korupcii, ktoré sa aktualizujú každé štyri roky. Hlavnou témou aktualizácie z roku 2021 je plán zamerať sa na verejné obstarávanie, ako aj na úlohu a funkciu miestnych protikorupčných úradníkov, ktorí sú v každej miestnej samospráve ako hlavné kontaktné miesto⁸⁵. Podľa protikorupčného orgánu budú tieto dve otázky medzi hlavnými témami ďalšieho trojročného plánu aj po roku 2021⁸⁶. Národný protikorupčný plán poskytuje verejným správam podporu pri vytváraní a zavádzaní ich vlastných trojročných akčných plánov⁸⁷, ktoré sa v súčasnosti zameriavajú na verejné obstarávanie a zmiernenie rizík korupcie. Existuje aj systém monitorovania a hlavné zainteresované strany ho považujú za dobre fungujúci⁸⁸. Protikorupčný orgán v novembri 2020 začal hodnotenie na posúdenie rozsahu zavedenia týchto miestnych plánov, ktoré prijali orgány verejnej správy⁸⁹.

⁸¹ Index vnímania korupcie organizácie Transparency International 2020 (2021), s. 2 – 3. Úroveň vnímanej korupcie sa kategorizuje takto: nízka úroveň (vnímanie korupcie vo verejnom sektore medzi odborníkmi a výkonnými riaditeľmi podnikov dosahuje viac ako 79 bodov); pomerne nízka (počet bodov 79 – 60), pomerne vysoká (počet bodov 59 – 50), vysoká (počet bodov menej ako 50).

⁸² V roku 2015 dosiahlo Taliansko 44 bodov, zatiaľ čo v roku 2020 dosiahlo 53 bodov. O výrazné zvýšenie/zníženie ide vtedy, keď dôjde k zmene o viac ako päť bodov; zlepšenie/zhoršenie (zmeny v rozmedzí 4 – 5 bodov); relatívne stabilná úroveň (zmeny v rozmedzí 1 – 3 bodov) za posledných päť rokov.

⁸³ Údaje Eurobarometra o vnímaní korupcie občanmi a podnikmi a o ich skúsenostiach s korupciou, ktoré boli nahlásené minulý rok, sa aktualizujú každý druhý rok. Najnovším súborom údajov je osobitný prieskum Eurobarometra 502 (2020) a rýchly prieskum Eurobarometra 482 (2019).

⁸⁴ Národný protikorupčný plán bol zriadený ako hlavný protikorupčný zákon v Taliansku zákonom č. 190 zo 6. novembra 2012, Predchádzanie korupcii a jej potlačanie v orgánoch verejnej správy, Úradný vestník Talianskej republiky, všeobecná séria č. 265 z 13. novembra 2012. Najnovší plán pokrýva obdobie 2019 – 2021, Taliansky protikorupčný orgán, Národný protikorupčný plán, uznesenie č. 1064 z 13. novembra 2019.

⁸⁵ Protikorupční úradníci majú zodpovednosť za vytváranie a monitorovanie miestnych protikorupčných plánov počas troch rokov. Informácie získané v súvislosti s návštevou Talianska.

⁸⁶ Informácie získané Národnou protikorupčnou agentúrou v súvislosti s návštevou Talianska.

⁸⁷ Každé ministerstvo a každá miestna samospráva, obec alebo subjekt vytvárajú a zavádzajú vlastné miestne plány. Takýto plán okrem iného týmto subjektom pomáha vytvárať pravidlá na vymenúvanie osôb zodpovedných za prevenciu korupcie v príslušných zainteresovaných verejných subjektoch, špecifikovať úlohy verejných subjektov pri hodnotení a riadení rizík korupcie, zvyšovať transparentnosť v administratíve, podporiť oznamovateľov a monitorovať procesy privatizácie. Plán takisto vytvára pravidlá na navrhovanie trojročných protikorupčných plánov v oblastiach, v ktorých najviac hrozí korupcia, napríklad v oblasti zdravotnej starostlivosti.

⁸⁸ Informácie získané organizáciou Transparency International v súvislosti s návštevou Talianska.

⁸⁹ Taliansky protikorupčný orgán vytvoril a zaviedol do praxe elektronickú platformu pre samosprávy, prostredníctvom ktorej mu verejné správy môžu zasielať údaje a výročné správy osôb zodpovedných za predchádzanie korupcii a transparentnosť konkrétnej verejnej správy. Pri predchádzajúcom hodnotení sa hodnotila vzorka 536 verejných správ so zreteľom na všeobecnú úroveň zavedenia miestnych trojročných plánov, ako sa stanovuje v Národnom protikorupčnom pláne na rok 2016. Väčšina verejných správ (približne 87 %) neuskutočnila dostatočnú analýzu na posúdenie rizika korupcie vo svojom subjekte, pričom

Účinnosť nadobudli právne zmeny, ktorých cieľom je konzistentnejšie potlačiť korupciu a zločiny súvisiace s korupciou. Najmä zmeny⁹⁰ trestného zákona zaviedli prísnejšie sankcie za podvody⁹¹ a rozšírili osobný rozsah medzinárodnej korupcie⁹². Právne predpisy o zneužití právomoci boli upravené dekrétom, aby sa týkali výlučne porušení pravidiel správania, ktoré stanovuje zákon (alebo akty, ktoré majú právnu silu zákona) s cieľom znížiť úroveň diskrečných právomocí stanovenú v minulosti⁹³.

Spolupráca inštitúcií, ktoré bojujú proti korupcii, prebieha dobre, najmä v súvislosti s organizovanou trestnou činnosťou. Spolupráca medzi finančnou políciou, Finančnou spravodajskou jednotkou, prokuratúrou Dvora audítorov, Národným riaditeľstvom pre boj proti mafii a protikorupčného orgánu pri odhaľovaní podozrivých činností sa ukázala ako účinná, najmä v súvislosti s korupciou v postupoch verejného obstarávania a nezákonnosťou vo verejnej správe⁹⁴. Podobne sa za užitočnú považuje aj spolupráca s agentúrami pre clá a monopoly pri odhaľovaní korupcie v širšom kontexte organizovanej trestnej činnosti, ktorá preniká do hospodárstva a do verejnej správy⁹⁵. Podľa finančnej polície a prokurátorov sú zdroje a úroveň špecializácie vyšetrovateľov a prokurátorov, ako aj ich prístup k informáciám v príslušných registroch a databázach vo všeobecnosti dostatočné na plnenie ich úloh pri potláčaní korupcie. Napriek nedávnomu dôležitému legislatívnemu vývoju v právnom rámci⁹⁶ nedostatok zdrojov, obmedzené skúsenosti a právna odbornosť ovplyvňujú kapacitu orgánov presadzovania práva účinne stíhať a súdiť podplácanie zahraničných verejných činiteľov⁹⁷. Taliansko ako hlavný vývozca v poslednom období upustilo od aktívneho až mierneho presadzovania v súvislosti s podplácaním zahraničných verejných činiteľov⁹⁸, hoci pozornosť

až 27,1 % verejných správ zanedbalo analýzu sociálno-ekonomického kontextu. V porovnaní s predchádzajúcimi posúdeniami sa však všeobecná kapacita hodnotenia rizík v celej krajine zlepšila.

⁹⁰ Legislatívnym dekrétom č. 75 zo 14. júla 2020, ktorý nadobudol účinnosť 30. júla 2020, sa mení viacero existujúcich právnych predpisov vrátane trestného zákona, legislatívneho dekrétu č. 74 z roku 2000 (o daňových trestných činoch), prezidentský dekrét č. 43/1973 a legislatívny dekrét č. 8/2016 (o colných záležitostiach) a legislatívny dekrét č. 231/2001 (o zodpovednosti subjektov za priestupky v dôsledku trestných činov).

⁹¹ Zmeny zavedené do trestného zákona zahŕňajú: závažný prípad sprenevery zneužitím chyby inej osoby (článok 316), neoprávnené prijatie finančných prostriedkov na úkor štátu (článok 316b), neprimerané podnecovanie k poskytnutiu alebo prisľúbeniu výhod (článok 319c) v prípade, že tento skutok poškodzuje finančné záujmy Európskej únie a škoda alebo zisk presahuje 100 000 EUR. Za uvedené trestné činy bol zavedený maximálny trest odňatia slobody na štyri roky (namiesto predchádzajúcich troch rokov). Príspevok Talianska k správe o právnom štáte 2021, s. 35.

⁹² Článok 322a trestného zákona bol zmenený tak, aby sa medzi osoby, ktoré sa trestajú za medzinárodnú korupciu, zahŕňali aj osoby, ktoré vykonávajú funkcie alebo činnosti zodpovedajúce verejným činiteľom a osobám zodpovedným za verejnú službu v nečlenských štátoch Európskej únie, ak takáto činnosť ovplyvňuje finančné záujmy Únie.

⁹³ Príspevok Talianska k správe o právnom štáte 2021, s. 36.

⁹⁴ Informácie získané finančnou políciou/prokuratúrou na Dvore audítorov/národným riaditeľstvom pre boj proti mafii/národným protikorupčným orgánom v súvislosti s návštevou Talianska.

⁹⁵ Pozri predchádzajúci text, Informácie získané v súvislosti s návštevou Talianska.

⁹⁶ Nové právne predpisy v roku 2019 predĺžili premlčacie lehoty a zvýšili sankcie za úplatkárstvo. Porovnaj aj OECD, *Statement of the OECD Working Group on Bribery on Italy's implementation of the Anti-Bribery Convention* (Vyhlásenie pracovnej skupiny OECD pre úplatkárstvo o zavádzaní Dohovoru o boji s podplácaním zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách v Taliansku) (2017).

⁹⁷ Informácie získané v súvislosti s návštevou Talianska.

⁹⁸ V období 2016 – 2019 Taliansko začalo 23 vyšetrovaní, začalo viesť konanie v deviatich veciach podplácania zahraničných verejných činiteľov a štyri takéto veci ukončilo udelením sankcií. Transparency International, *Exporting Corruption* (Správa o vývoze korupcie) (2020), s. 73.

venovaná tomuto druhu trestného činu sa v porovnaní s obdobím pred desiatimi rokmi výrazne zvýšila⁹⁹.

Snahy o boj proti korupcii sú aj naďalej potláčané predĺženými časmi rozsúdenia, najmä na úrovni odvolacích súdov. Návrh zákona z marca 2020 na zlepšenie efektívnosti trestných procesov a na zrýchlenie konaní na odvolacích súdoch aj naďalej preveruje Poslanecká snemovňa¹⁰⁰. Kladné výsledky pri skrátení dĺžky procesov boli zaznamenané pri súdoch prvého stupňa a na kasačnom súde¹⁰¹. Aktuálne štatistiky o vyšetrovaní korupcie políciou ani o stíhaniach a odsúdeniach súdmi za rok 2020 nie sú dostupné, ale očakáva sa, že budú zverejnené v priebehu roka 2021¹⁰².

Zmeny zákona o samostatných oznamovateľoch sú v poslednej legislatívnej etape. Do ich prijatia¹⁰³ je ochrana oznamovateľov v súkromnom sektore obmedzená, pretože je založená na dobrovoľnom dodržiavaní programov, ktoré však nezaviedli všetky podniky¹⁰⁴. Protikorupčný orgán v praxi nemá právomoc prijímať hlásenia oznamovateľov zo súkromného sektora ani ukladať sankcie¹⁰⁵. Rozšírenie rozsahu podaní na všetky podniky s viac než 50 zamestnancami bude preto veľmi dôležitým ďalším krokom v ochrane oznamovateľov v súkromnom sektore. Protikorupčný orgán v júni 2021 vydal nový súbor usmernení o oznamovaní¹⁰⁶.

V parlamente sa stále rokuje o legislatívnom návrhu o konflikte záujmov poslancov. Návrh zákona¹⁰⁷, ktorý bol predstavený v máji 2019 mení a nahrádza takmer všetky ustanovenia zákona č. 215/2004 o konflikte záujmov¹⁰⁸. Schválila ho ústavná komisia Poslaneckej snemovne v októbri 2020 s predbežným termínom nadobudnutia účinnosti 1. júla

⁹⁹ Informácie získané prokuratúrou najvyššieho súdu v súvislosti s návštevou Talianska.

¹⁰⁰ Návrh zákona č. 2435 o udelení právomoci vláde pre efektívnosť trestných procesov a ustanoveniach na urýchlenie súdnych konaní prebiehajúcich pred odvolacím súdom. Reforma v oblasti justície je súčasťou talianskeho plánu obnovy a odolnosti, ktorá reaguje na odporúčania prijaté v rámci cyklu Európskeho semestra, pozri odporúčanie Rady z 9. júla 2019, ktoré sa týka národného programu reforiem Talianska na rok 2019 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Talianska na rok 2019, odporúčanie pre danú krajinu 4, s. 11 a odporúčanie k odporúčaniam Rady, ktoré sa týka národného programu reforiem Talianska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Talianska na rok 2020, odôvodnenie 27, pozri aj oddiel I: Justičný systém.

¹⁰¹ Informácie získané v súvislosti s návštevou Talianska. Porovnaj aj Správu o právnom štáte 2020, Kapitulu o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku s. 7. V tejto súvislosti je zaujímavá aj reforma, v ktorej sa stanovuje prerušenie premáčacích lehôt po rozsudku súdu prvého stupňa v súlade s dlhodobým odporúčaním pre Taliansko v rámci Európskeho semestra, ktoré nadobudlo účinnosť v roku 2020. V súvislosti s časmi rozsúdenia pozri aj kapitolu I: Justičný systém, s. 6 – 7.

¹⁰² Informácie získané finančnou políciou v súvislosti s návštevou Talianska.

¹⁰³ Zmeny boli schválené v druhom čítaní 31. marca 2021 a boli predložené senátu na konečné schválenie.

¹⁰⁴ S prijatím zákona č. 179/2017 v decembri 2018 vstúpila do platnosti aj regulácia oznamovania, ktorá je všeobecne platná pre súkromný sektor. Systém ochrany oznamovateľov stanovený zákonom je dobrovoľný a platný iba pre tie podniky, v ktorých zamestnávateľia prijali organizačný model prevencie trestných činov podľa dekrétu č. 231/2001 o trestnej zodpovednosti právnických osôb. Zákon vyžaduje zriadenie systému ohlasovania pre oznamovateľov na ich ochranu len od tých podnikov, ktoré majú zavedený model podľa dekrétu č. 231.

¹⁰⁵ Na druhej strane a ako sa uvádzalo minulý rok v Správe o právnom štáte 2020, Kapitole o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 11, počet hlásení z verejného sektora protikorupčnému orgánu sa po revízii právneho rámca v roku 2018 výrazne zvýšil.

¹⁰⁶ Podľa talianskych orgánov tento súbor usmernení zohľadňuje princípy smernice (EÚ) 2019/1937.

¹⁰⁷ Porovnaj aj legislatívny návrh č. 1461 Macina a iné, legislatívny návrh o konflikte záujmov (2018).

¹⁰⁸ Príspevok Talianska k Správe o právnom štáte 2021, s. 30.

2021¹⁰⁹. Návrh zahŕňa zavedenie prísnejších opatrení pre členov národných, regionálnych a miestnych vládnych úradov¹¹⁰. Formalizovaný etický kódex ešte nebol prijatý¹¹¹. Pokiaľ nevstúpi do platnosti nový zákon, právne predpisy o konflikte záujmov budú naďalej roztrieštené¹¹². Podobne zostáva roztrieštené a netransparentné aj zverejňovanie majetkových priznaní členov Poslaneckej snemovne a Senátu¹¹³.

Neexistuje žiadny platný zákon o lobizme voči členom vlády, ale v parlamente bolo predložených viacero návrhov zákona. Návrhy zákona¹¹⁴ predstavujú všeobecný rámec pre styky so zástupcami záujmových skupín na základe skúseností s registrami transparentnosti ministerstva pre hospodársky rozvoj a ministerstva práce¹¹⁵. Neexistuje žiadny konkrétny odkaz na zavedenie legislatívnej stopy, ale vláda sa vo štvrtom národnom akčnom pláne pre otvorenú vládu zaviazala zriadiť pracovnú skupinu pre rozvoj jednotného národného registra transparentnosti vrátane verejných programov všetkých osôb s rozhodovacou právomocou zverejňujúcich stretnutia s lobistami¹¹⁶. Kým nebude zavedený funkčný register lobistov vrátane legislatívnej stopy, regulácia lobingu vo vzťahu k vláde bude naďalej roztrieštená¹¹⁷.

Legislatívny návrh o konflikte záujmov predstavený v roku 2020 stanovuje zrevidované pravidlá na obdobie po skončení funkcie (jav otáčavých dverí). V súvislosti s rozsahom návrh¹¹⁸ zahŕňa poslancov parlamentu a najvyšších výkonných úradníkov, ale netýka sa

¹⁰⁹ Informácie získané v súvislosti s návštevou Talianska.

¹¹⁰ Návrh počítá s dodatočnými prípadmi nespôsobilosti pre funkciu poslanca, senátora a poslanca zastupiteľstva regiónu. Zahŕňa nové pravidlá o nespôsobilosti zmierovacích sudcov a ustanovenia o regulačnom režime, ktorý sa má uplatňovať na zmierovacích sudcov, ktorí sú kandidátmi vo voľbách. Poveruje vládu, aby vymedzila prísnejšiu disciplínu v oblasti predchádzania konfliktom záujmov vo verejnej správe, pričom udeľuje protikorupčnému orgánu konkrétne právomoci zasahovať a ukladať sankcie, čím sa zaisťuje väčšia forma transparentnosti v súvislosti so súčasným regulačným rámcom. Návrh rozširuje ustanovenia o neprevoditeľnosti úradov (v súčasnosti sa riadi legislatívnym dekrétom č. 39/2013), obmedzuje možnosť akumulovať funkcie v správnych a kontrolných orgánoch vo verejne kontrolovaných podnikoch a rozširuje subjektívny rozsah pravidiel o konflikte záujmov. Porovnaj GRECO, Štvrté kolo hodnotenia skupiny GRECO, druhá správa o plnení odporúčaní – Taliansko, odseky 15 – 19.

¹¹¹ Porovnaj GRECO, štvrté kolo hodnotenia, druhá správa o plnení odporúčaní – Taliansko, odseky 10 – 11, odporúčania aj na ďalší vývoj rozsahu netrestných sankcií za neetické správanie.

¹¹² Ako sa minulý rok uvádzalo v Správe o právnom štáte 2020, Kapitole o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 11.

¹¹³ Týka sa to aj členov vlády a vyšších zamestnancov verejnej správy; pre viac informácií pozri Správu o právnom štáte 2020, Kapitolu o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 11. A to aj napriek záväzku Talianska voči otvoreným údajom v rámci skupiny G20, porovnaj aj Zásady otvorených údajov o boji proti korupcii skupiny G20 (2015).

¹¹⁴ Podľa informácií získaných vládou bolo v Poslaneckej snemovni a v Senáte predložených deväť návrhov zákona. Tri z nich boli zaslané Výboru pre ústavné veci. Návrhy zákonov boli senátu predložené predovšetkým v rokoch 2018 a 2019.

¹¹⁵ Informácie získané Kanceláriou úradu predsedníctva v súvislosti s návštevou Talianska. Ako súčasť záväzkov talianskej vlády v rámci tretieho akčného plánu pre otvorenú vládu prijalo ministerstvo pre hospodársky rozvoj a ministerstvo práce v septembri 2018 register transparentnosti a kódex správania.

¹¹⁶ Talianska vláda, štvrtý národný akčný plán pre otvorenú vládu (2019 – 2021), s. 19.

¹¹⁷ Rozhodnutie č. 208/2017 upravuje iba činnosť Poslaneckej snemovne, nie Senátu. Na celom území štátu je situácia naďalej roztrieštená bez vládneho národného registra. Niektoré regióny a obce podnikli pozitívne kroky vpred a zaviedli reguláciu (napr. Miláno a Rím pre niektoré oddelenia na internete zverejnili informácie o stretnutiach zainteresovaných strán a verejných osôb s rozhodovacou právomocou), neexistuje však systematický ani štandardizovaný prístup. Porovnaj GRECO, štvrté kolo hodnotenia, druhá správa o plnení odporúčaní, odseky 30 – 37.

¹¹⁸ Poslanecká snemovňa, 6. október 2020, Vestník parlamentných ústavných výborov, výborov predsedu vlády a výborov pre vnútorné záležitosti, Ustanovenia o konflikte záujmov. C. 702 Fiano, C. 1461 Macina a C. 1843 Boccia.

verejných činiteľov, ktorí sú priamo prepojení s ministrami, ako sú vedúci kabinetov. Navrhovaná dĺžka obdobia, počas ktorého sa osoba musí vyhýbať akýmkoľvek konfliktom záujmov, je jeden rok a v súčasnosti sa o nej stále rokuje¹¹⁹.

Taliansko zakázalo priame verejné financovanie politických strán vrátane politických kampaní. V dôsledku toho sa politické strany musia financovať takmer výlučne prostredníctvom súkromných darov od individuálnych darcov alebo právnických osôb¹²⁰. To spôsobilo, že sa poslanci do značnej miery spoliehajú na financovanie politických kampaní z vlastných zdrojov, čím sa politickí aktéri stali závislejšími od súkromných darov a zraniteľnejšími voči neprípustnému ovplyvňovaniu¹²¹. Je zavedený relatívne vysoký strop pre súkromné dary vo výške 100 000 EUR ročne. Pravidlá transparentnosti financovania politických organizácií platné od roku 2019 však politickým stranám ukladajú povinnosť zverejňovať údaje o daroch¹²². Prijaté dary v hodnote nad 500 EUR, peňažné alebo nepeňažné, sa musia zverejniť spolu s totožnosťou darcu do jedného mesiaca odo dňa prijatia. Za nedodržanie požiadavky na zverejnenie hrozí správna pokuta vo výške troj- až päťnásobku hodnoty neoznámeného daru. Zahraničné dary sú zakázané. Existujú obavy v súvislosti s kapacitou a zdrojmi orgánov dohľadu¹²³. Prax smerovania darov prostredníctvom politických nadácií a združení pred ich presunom do politických strán môže predstavovať prekážku pre verejnú zodpovednosť, pretože tieto transakcie je ťažké vystopovať a monitorovať¹²⁴.

Pandémia COVID-19 významne zvýšila riziko páchania korupcie a zločinov súvisiacich s korupciou s cieľom hlbšie preniknúť do legálneho hospodárstva Talianska. Podľa polície zločinci ťažili najmä z nákupov malých súkromných podnikov, ako sú reštaurácie, ktoré majú ekonomické problémy v dôsledku pandémie COVID-19, a sanitárnych výrobkov vrátane rúšok, ochranných pomôcok a zdravotníckych pomôcok, ktoré môžu slúžiť ako prostriedok na uľahčenie ďalšej trestnej činnosti súvisiacej s korupciou, napríklad

¹¹⁹ Informácie získané v súvislosti s návštevou Talianska. Porovnaj GRECO, štvrté kolo hodnotenia, druhá správa o plnení odporúčaní, odsek 28. Národný protikorupčný orgán poverený právomocou posudzovania nesplnenia povinnosti a ukladania sankcií vyzval vládu, aby vylepšila najmä právne predpisy o jave otáčavých dverí; porovnaj taliansky protikorupčný orgán (2020), oznamovací akt č. 6 z 27. mája 2020 o jave otáčavých dverí. Zatiaľ nie sú k dispozícii žiadne údaje o prípadoch javu otáčavých dverí, pretože protikorupčný úrad je podľa informácií, ktoré získal protikorupčný úrad v súvislosti s návštevou Talianska, stále len v počiatočnej fáze posúdenia.

¹²⁰ Po referende v roku 1993 a následnom prijatí opatrení v rokoch 1993 až 2013 bolo priame verejné financovanie politických strán zakázané.

¹²¹ Údaje zverejnené Poslaneckou snemovňou, ktorá mapovala dary v období od februára do novembra 2019, naznačujú, že 72,7 % finančných prostriedkov alokovaných talianskym politickým stranám pochádza od poslancov, 22,9 % od fyzických osôb a 4,9 % od súkromných spoločností. Pozri aj Transparency International, *Soldi e politica: cosa ci dicono i dati?* (November 2020).

¹²² Zákon č. 3/2019. Centralizovaný strojovo čitateľný register nie je zavedený. Porovnaj GRECO, tretie kolo hodnotenia, druhý dodatok k druhej správe o plnení odporúčaní, odsek 37, odporúčanie zaviesť koordinovaný prístup k zverejňovaniu informácií o financovaní politických strán a volebných kampaní a zabezpečiť, aby boli tieto informácie súdržné, zrozumiteľné a včas dostupné.

¹²³ Medzi orgány dozoru patrí Výbor pre transparentnosť a kontrolu účtovných závierok strán a politických hnutí, Dvor audítorov a Regionálna volebná kontrolná rada.

¹²⁴ Tento postup údajne vzbudil pozornosť vyšetrovateľov a prokurátorov na začiatku roka 2020. Príspevky poskytnuté združeniam tretích strán predstavovali v roku 2019 takmer 10 miliónov EUR, čo je 37 % z celkového objemu politického financovania. Porovnaj Transparency International, *Debugging Democracy, Open data for political integrity in Europe* (Zdokonaľovanie demokracie, Otvorené údaje o politickej integrite v Európe) (2020), s. 4 a s. 19 – 20.

s legalizáciou príjmu z trestnej činnosti¹²⁵. Zákonný dekrét o opatreniach na zjednodušenie administratívnych postupov a digitalizáciu prijatý v júli 2020 okrem toho zaviedol aj osobitný režim zadávania verejných zákaziek¹²⁶. Opatrenia sa zameriavajú na rýchle postupy a priame zadávanie zákaziek bez oficiálnej súťaže¹²⁷, na zjednodušené postupy udeľovania zákaziek a sankcie pre tých, ktorí pozastavia alebo spomalia zadávanie a realizáciu verejných zákaziek, pričom pri všetkých týchto cieľoch hrozí riziko uľahčenia korupcie¹²⁸. Protikorupčný orgán v septembri 2020 aktualizoval svoju databázu verejných zákaziek a v decembri 2020 vytvoril nové ukazovatele rizík korupcie v sektore verejného obstarávania¹²⁹.

III. PLURALITA A SLOBODA MÉDIÍ

Sloboda prejavu a právo na informácie, sloboda tlače rovnako ako zásada transparentnosti financovania médií sú zakotvené v talianskej ústave¹³⁰. V sekundárnych právnych predpisoch sa stanovuje spoľahlivý rámec určený na zabezpečenie plurality médií v krajine, kým nezávislý konvergovaný orgán na reguláciu médií, Úrad pre zaručenie komunikácie (AGCOM), je zriadený zákonom. Zákonodarný orgán momentálne preskúmava trestnú sankciu za ohováranie, ktorou je trest odňatia slobody do jedného roka, zatiaľ čo prebieha transpozícia smernice AVMS do právnych predpisov. Novinári musia byť zaregistrovaní v Združení novinárov, ktoré zabezpečuje samosprávu v tomto povolaní.

Regulátor audiovizuálnych mediálnych služieb, AGCOM, naďalej funguje nezávisle a efektívne. Monitorovacie stredisko pre žurnalistiku AGCOM v novembri 2020 zverejnilo správu týkajúcu sa okrem iného aj profesie novinárov počas pandémie COVID-19¹³¹

¹²⁵ Informácie získané od finančnej polície v súvislosti s návštevou Talianska. Informácie získané v súvislosti s návštevou Talianska.

¹²⁶ Zákonný dekrét č. 76/2020.

¹²⁷ Opatrenia zvyšujú strop pre priame zadávanie zákaziek zo 40 000 EUR na 150 000 EUR na zjednodušenie postupov spojených so zákazkami na uskutočnenie stavebných prác a zo 40 000 EUR na 75 000 EUR pre postupy spojené so službami a dodávkami.

¹²⁸ Protikorupčný orgán zdôraznil, že rozhodnutie vytvoriť výnimky z „akéhokoľvek ustanovenia zákona iného než trestného práva“ sa javí ako neprimerané k cieľu podporovať verejné investície a vyrovnať sa s negatívnymi ekonomickými dôsledkami súvisiacimi s pandemiou COVID-19; pozri taliansky protikorupčný orgán, Analýza článkov zákonného dekrétu zo 16. júla 2020 (*Esame e commento degli articoli del decreto-legge 16 luglio 2020, n. 76 «Misure urgenti per la semplificazione e l'innovazione digitale» in tema di contratti pubblici, trasparenza e anticorruzione*) (2020). S cieľom riešiť núdzovú situáciu spojenú s pandemiou COVID-19 taliansky národný protikorupčný orgán okrem toho v apríli 2020 vydal príručku so systematickým prehľadom ustanovení príslušných vnútroštátnych právnych predpisov na urýchlenie a zjednodušenie postupov verejného obstarávania.

¹²⁹ Databáza zahŕňa informácie o 51,9 milióna postupov, o 38 500 verejných obstarávateľoch a o 234 000 uchádzačoch. Porovnaj údaje zverejnené na webovom sídle protikorupčného orgánu. Údaje, ktoré boli predtým menej prístupné alebo vyžadovali extrakcie *ad hoc*, napríklad informácie o subdodávateľoch, rozdieloch vo vykonaní prác alebo o zoznamoch podnikov, ktoré sú oprávnené vykonávať určité kategórie prác, sa systematicky zverejňujú na webovom sídle orgánu, teraz už aj vrátane popisných štatistík. Pracovný dokument orgánu predstavuje nový index rizika korupcie s ukazovateľmi založenými na údajoch z národnej databázy verejných zákaziek na meranie rizík korupcie na miestnej úrovni a na podporu transparentnosti verejného obstarávania. Pozri Protikorupčný orgán, Analýza údajov a vytvorenie ukazovateľov rizika korupcie pre národnú databázu verejných zákaziek, pracovný dokument č. 5 (2020), <http://www.anticorruzione.it/portal/rest/jcr/repository/collaboration/Digital%20Assets/anacdocs/Attivita/Pubblicazioni/Collana%20scientifica%20Autorita/Collana%20scientifica%20Anac%20-%20Matteo%20Tro%20C3%20%83%20ACa%20WP%20n.5.pdf>.

¹³⁰ Talianska ústava, článok 21. Taliansko sa vo svetovom rebríčku slobody tlače za rok 2021, ktorý zostavuje organizácia Reportéri bez hraníc, umiestnilo na relatívne nízkom, 41. mieste vo svete (na 20. mieste spomedzi členských štátov EÚ) z dôvodu značného počtu novinárov, ktorí žijú pod policajnou ochranou.

¹³¹ Úrad pre zaručenie komunikácie (AGCOM), *Osservatorio sul Giornalismo III edizione - La professione alla prova dell'emergenza Covid-19 - documento di consultazione pubblica*, november 2020.

a mnohých výziev, ktorým novinári čelili pred pandémiou a počas nej. Dokumentuje zhoršujúce sa pracovné podmienky, nárast samostatnej zárobkovej činnosti a ďalšej neistej práce a nedostatok odborných znalostí medzi novinármi, v neposlednom rade o témach súvisiacich s pandémiou COVID-19¹³².

Vláda poskytla mediálnemu sektoru finančnú podporu na zmiernenie vplyvu pandémie COVID-19. Talianska vláda v roku 2021 zaviedla sériu ekonomických opatrení na zmiernenie vplyvu pandémie COVID-19, ktoré zahŕňali niekoľko opatrení zameraných na médiá, konkrétne daňový úver na výdavky súvisiace s reklamou, daňový úver na kiosky, daňový úver na technologické investície do digitálnych médií a daňový úver na nákup papiera¹³³. Parlament takisto schválil odklad rozpočtových škrtov, ktoré boli naplánované pre Fond pre pluralitu informácií¹³⁴. Prístup k tomuto fondu je založený na viacerých objektívnych kritériách, t. j. na verejnú podporu by mali mať nárok iba noviny, ktoré sú vydávané družstvami novinárov, neziskové publikácie a subjekty, ktoré sa venujú jazykovým menšinám. Ústavný súd skonštatoval, že v takej zásadnej oblasti je potrebný transparentný regulačný rámec, pričom pridelovanie zdrojov musí byť založené na jasných a objektívnych kritériách¹³⁵.

Politická nezávislosť talianskych médií je naďalej problémom, pretože neexistuje účinný zákon upravujúci konflikt záujmov. Napriek tomu, že táto otázka je kľúčovou politickou témou v krajine, návrhy reforiem stále čakajú na prerokovanie v parlamente¹³⁶. Hoci popredné talianske noviny nie sú priamo ani nepriamo vo vlastníctve politikov alebo politických strán, stanoviská redakcií odrážajú silnú polarizáciu talianskej politickej scény. Z týchto dôvodov Monitorovanie plurality médií 2021 považuje politickú nezávislosť vo všeobecnosti, a najmä redakčnú autonómiu za stredne rizikové¹³⁷. V Taliansku pozorujeme vysokú úroveň koncentrácie vo všetkých subsektoroch spravodajských médií¹³⁸.

Boli nahlásené problémy brániace účinnému prístupu k informáciám. Taliansky zákon o slobodnom prístupe k informáciám¹³⁹ upravuje „občiansky prístup“ k údajom a k dokumentom, ktorými disponuje verejná správa. Monitorovanie plurality médií 2021 odkazuje na nezávislé správy, ktoré podotýkajú, že odôvodnenia odmietnutia prístupu k informáciám, ktoré poskytli orgány, sú občas vágne a nie sú jasne založené na výnimkách stanovených zákonom. Počas pandémie COVID-19 bol od 28. februára do 15. apríla p2020

¹³² MVO, s ktorými počas návštevy Talianska prebehla konzultácia, potvrdili, že neistá práca sa stala skutočným problémom, ktorý ovplyvňuje profesiu, a že ekonomické vyhliadky tohto odvetvia sa vážne zhoršovali už pred pandémiou COVID-19.

¹³³ Zákon č. 27/2020 a rozpočtový zákon č. 178/2020.

¹³⁴ Oddelenie informácií a vydávania, *Fondo per il pluralismo e l'innovazione dell'informazione*.

¹³⁵ Rozhodnutie ústavného súdu č. 206/2019 (ECLI:IT:COST:2019:206).

¹³⁶ Zmeny zákona č. 215/2004 známe ako „Legge Frattini“.

¹³⁷ Monitorovanie plurality médií 2021, s. 15 – 16.

¹³⁸ Pozri Monitorovanie plurality médií 2021, s. 12 v súvislosti s trhovými podielmi popredných činiteľov v subsektoroch spravodajských médií. Talianske právo stanovuje limity trhového podielu pre každý mediálny trh (technický limit) a pre celkový mediálny trh (ekonomický limit) Spoločnosť AGCOM doteraz nezistila žiadne porušenia technického limitu (Monitorovanie plurality médií 2021, s. 13). Problémom je nedostatok štandardizovaných a porovnateľných údajov a metrík o publiku digitálnych médií (Monitorovanie plurality médií 2021, s. 21).

¹³⁹ Zákonný dekrét č. 97/2016.

pozastavený zákonom stanovený režim o slobodnom prístupe k informáciám, nie však z dôvodu ochrany verejného zdravia, ale z prevádzkových dôvodov¹⁴⁰.

Zákony o ohováraní neboli zmenené a naďalej podliehajú kontrole parlamentu. Vo svetle vyhlásení ústavného súdu k záležitosti¹⁴¹ podrobne popísanej v Správe o právnom štáte 2020¹⁴², ktorú uvítali organizácie pre slobodu tlače, však Monitorovanie plurality médií 2021 znížilo úroveň rizika pre tento konkrétny ukazovateľ¹⁴³. Ústavný súd 22. júna rozhodol, že článok 13 tlačového zákona, pokiaľ ide o ustanovenie týkajúce sa odňatia slobody za ohováranie v tlači, je neústavný a nezlúčiteľný s článkom 10 Európskeho dohovoru o ľudských právach¹⁴⁴.

Problémom zostávajú aj fyzické útoky, vyhrážky smrťou a iné formy zastrašovania novinárov. Od poslednej správy o právnom štáte Platforma Rady Európy na podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinárov zaznamenala osem upozornení týkajúcich sa Talianska¹⁴⁵. Zahŕňali podpaľáčské útoky, fyzické útoky, prípady vážneho zastrašovania a online vyhrážky zaslané predsedovi Talianskej tlačovej asociácie. Jedno z upozornení z apríla 2021 sa týka údajného odpočúvania najmenej 15 novinárov, ktorí sa venujú otázkam migrácie, a to ako súčasť vyšetrovania vzťahov medzi MVO a obchodníkmi s ľuďmi zo strany prokuratúry. Európske a talianske združenia zastupujúce novinárov to označili za veľmi vážny prípad a „závažné porušenie dôvernosti zdrojov novinárov“¹⁴⁶. Napriek opakovaným požiadavkám Talianskej tlačovej asociácie sú ochrana novinárskych zdrojov a rámcový zákon o služobnom tajomstve novinárov naďalej nedostatočné¹⁴⁷. V dôsledku toho sa v MPM 2020 ukazovateľ novinárskeho povolania, noriem a ochrany znovu hodnotil ako stredne rizikový. MPM 2021 aj viaceré zainteresované strany¹⁴⁸ označili zhoršenie pracovných podmienok novinárov, ktoré sa prejavuje rastúcou priepasťou medzi zamestnanými novinármi a nezávislými novinármi, ako aj všeobecným znížením počtu zamestnancov redakcií, za veľmi vážny problém¹⁴⁹. Talianske koordinačné centrum, zriadené v roku 2017, ktoré sa venuje činom proti novinárom a je považované za najlepší postup na úrovni EÚ, zaregistrovalo značný počet prípadov zastrašovania, konkrétne 163 takýchto prípadov v roku 2020¹⁵⁰ a 63 v období od januára do marca 2021¹⁵¹.

¹⁴⁰ Monitorovanie plurality médií 2021, s. 10.

¹⁴¹ Rozsudok ústavného súdu č. 132/2020.

¹⁴² Správa o právnom štáte 2020, Kapitola o Taliansku, s. 14.

¹⁴³ Monitorovanie plurality médií 2021, s. 9 – 1011.

¹⁴⁴ Oficiálna tlačová správa talianskeho ústavného súdu z 22. júna 2021 zverejnená na jeho webovom sídle.

¹⁴⁵ Rada Európy, Platforma na podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinárov, Taliansko. Taliansko reagovalo na šesť z týchto upozornení.

¹⁴⁶ Rada Európy, Platforma na podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinárov.

¹⁴⁷ Príspevok Talianskej národnej tlačovej federácie k Správe o právnom štáte 2020 a informácie získané v súvislosti s návštevou Talianska.

¹⁴⁸ Príspevok organizácie Ossigeno per l'informazione k Správe o právnom štáte 2021.

¹⁴⁹ Monitorovanie plurality médií 2021, s. 10-11 a príspevky zainteresovaných strán spomenuté v poznámkach pod čiarou č. 145 a 146.

¹⁵⁰ To predstavuje nárast o 87 % oproti roku 2019.

¹⁵¹ Ministerstvo vnútra, odbor verejnej bezpečnosti, ústredný útvar kriminálnej polície, Zastrašovanie novinárov, 2020.

IV. INÉ INŠTITUCIONÁLNE OTÁZKY SÚVISIACE SO SYSTÉMOM BRZD A PROTIVÁH

Taliansko je unitárnou parlamentnou republikou s nepriamo voleným prezidentom¹⁵². Parlament je dvojkomorový: pozostáva z Poslaneckej snemovne a Senátu s rovnakými právomocami. Právo legislatívnej iniciatívy má vláda, poslanci parlamentu, 50 000 občanov, Národná rada pre hospodárstvo a prácu¹⁵³ a Regionálna rada. Za zaručenie slobôd a práv osôb je zodpovedných niekoľko regionálnych ombudsmanov.¹⁵⁴ Medziministerský výbor pre ľudské práva (CIDU) spolupracuje s občianskou spoločnosťou, akademickou obcou a všetkými príslušnými zainteresovanými stranami s cieľom podporovať a chrániť ľudské práva.

Posúdenia regulačného vplyvu *ex ante* sa využívajú pravidelne, verejné konzultácie a posúdenia regulačného vplyvu *ex post* sú však stále obmedzené¹⁵⁵. Dekrét predsedu Rady ministrov č. 169/2017 vyžaduje, aby všetky orgány verejnej správy zverejňovali predbežné informácie o každej regulačnej iniciatíve šesť mesiacov vopred. Napriek tomu neboli zavedené štandardizované postupy pre analýzu zainteresovaných strán¹⁵⁶. Zvýšená miera používania digitálnych nástrojov na verejné konzultácie mierne zlepšila účinnosť postupu. Inovatívne a interaktívne nástroje, ktoré umožňujú väčšiu účasť¹⁵⁷ používateľov, sa pri používaní platforiem osvedčili najviac¹⁵⁸. V niektorých prípadoch používatelia dostanú aj spätnú väzbu od verejnej správy¹⁵⁹. Konzultácie sa však uskutočňujú hlavne prostredníctvom tradičných techník¹⁶⁰. Posúdenia vplyvu *ex ante* sa využívajú pravidelne a začali sa využívať aj posúdenia *ex post*. Konkrétne v roku 2020 sa vykonali hodnotenia *ex post* týkajúce sa aktov, ktoré boli uvedené v dvojročných plánoch z roku 2019¹⁶¹.

Stále je v platnosti režim núdzovej situácie v súvislosti s pandémiou COVID-19 a má sa zriadiť nová parlamentná komisia na posilnenie úlohy parlamentu počas núdzových situácií. Vláda v apríli 2021 predĺžila režim núdzovej situácie do 31. júla 2021 a prijala opatrenia na postupné znižovanie obmedzení¹⁶². Opatrenia na boj proti pandemickej situácii vláda naďalej prijímala prostredníctvom zákonných dekrétov¹⁶³, ktoré sú účinné okamžite

¹⁵² Prezidenta volí parlament na spoločnom zasadnutí spolu s 58 regionálnymi voliteľmi.

¹⁵³ Aj Národná rada pre hospodárstvo a prácu má právo navrhovať právne predpisy v hospodárskej a sociálnej oblasti.

¹⁵⁴ Viac informácií možno nájsť na webovom sídle ombudsmana Toskánska: <http://www.difensorecivicotoscana.it>.

¹⁵⁵ Správa o právnom štáte 2020, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 16.

¹⁵⁶ Príspevok odboru verejnej správy a odboru inštitucionálnych reforiem k Správe o právnom štáte 2021.

¹⁵⁷ Používatelia môžu pridávať komentáre k návrhu dokumentu a zobrazovať príspevky ostatných účastníkov.

¹⁵⁸ V porovnaní so špecializovanými webovými sídlami sa digitálne platformy široko zameriavajú na simultánnu a interaktívnu účasť používateľov na výzve na predkladanie návrhov a nápadov a na textové komentáre.

¹⁵⁹ Napríklad s osobitným zreteľom na konzultácie uskutočnené na platforme Partecipa boli v piatich prípadoch uverejnené záverečné správy o procese konzultácií. V záverečných správach sa uvádzajú informácie o výsledkoch iniciatív (napr. počet respondentov, obsah ich podaní a v niektorých prípadoch aj spätná väzba verejnej správy o ich prijatí).

¹⁶⁰ Napríklad oznámenia a komentáre prostredníctvom e-mailu alebo formulárov (približne 60 %) alebo online dotazníkov (približne 20 %). Menej časté je používanie inovatívnejších techník, ako sú online fóra (približne 15 %) a online textové nástroje na komentovanie (približne 5 %). V súvislosti s verejnými konzultáciami pozri aj platformu Consultazione.

¹⁶¹ K dnešnému dňu boli vypracované štyri hodnotenia *ex post*, z toho jedno v roku 2020 a tri v prvom štvrtroku 2021.

¹⁶² Zákonný dekrét č. 65 2019 z 18. mája 2021.

¹⁶³ Medzi 25. februárom 2020 a 31. marcom 2021 bolo prijatých 49 zákonných dekrétov.

a ktoré potom parlament mení na zákony¹⁶⁴. Predseda Rady ministrov môže takisto priamo prijať mimoriadne opatrenia vo forme dekrétu predsedu Rady ministrov. V týchto prípadoch musí vláda pred prijatím predložiť parlamentu obsah a hlavné ciele dekrétu. Ak to nie je možné z dôvodu naliehavosti situácie, Poslaneckej snemovni sa poskytne nadväzujúce oznámenie, spravidla každých 15 dní¹⁶⁵. Z dôvodu pandémie COVID-19 sa parlament počas prvých mesiacov režimu núdzovej situácie rozhodol skúmať iba naliehavé akty a záležitosti súvisiace so zdravotnou situáciou. Bežné fungovanie bolo obnovené v máji 2020. S cieľom zabezpečiť ústrednú úlohu parlamentu počas pandémie COVID-19 a vo všeobecnosti počas núdzových situácií, senát navrhol zriadiť špeciálnu dvojkomorovú komisiu¹⁶⁶, s ktorou sa budú konzultovať všetky vládne akty súvisiace s pandemickou núdzovou situáciou. Komisia, ktorá sa ešte len má zriadiť, bude mať poradnú funkciu a bude pôsobiť ako prepojenie s miestnymi subjektmi¹⁶⁷. Niektoré opatrenia prijaté dekrétom predsedu Rady ministrov boli napadnuté pred správnymi súdmi, ktoré museli posúdiť ich proporionalitu vzhľadom na obmedzenie základných práv¹⁶⁸. Ustanovenie súvisiace s pozastavením priebehu premlčania bolo napadnuté na ústavnom súde¹⁶⁹, ktorý nezistil riziko zneužitia zákonodarnej moci¹⁷⁰.

Pokiaľ ide o zriadenie nezávislej inštitúcie pre ľudské práva, nedosiahol sa žiadny pokrok¹⁷¹. Vytvorenie nezávislej národnej inštitúcie pre ľudské práva (NHRI) je stále predmetom diskusie¹⁷². Parlament v októbri 2020 zlúčil do jedného návrhu dva pôvodné návrhy na vytvorenie NHRI predložené v roku 2018. O novom texte sa v súčasnosti rokuje v komisii Poslaneckej snemovne pre podporu a ochranu základných práv¹⁷³. Návrh by zriadil NHRI v súlade s parížskymi zásadami a odporúčaniami Organizácie Spojených národov.

Občiansky priestor naďalej čelí výzvam, ale určité aspekty právnych predpisov o organizáciách občianskej spoločnosti, ktoré sa venujú migrantom, sa zlepšili. V októbri boli zavedené určité zlepšenia legislatívy týkajúce sa organizácií občianskej spoločnosti, ktoré sa venujú migrantom¹⁷⁴, sú to najmä ustanovenia¹⁷⁵, ktorými sa upravujú činnosti organizácií občianskej spoločnosti, ktoré vykonávajú pátracie a záchranné operácie na

¹⁶⁴ Medzi 25. februárom 2020 a 31. marcom 2021 bolo prijatých 69 zákonov a 51 legislatívnych dekrétov. Zákonné dekréty sú vládne akty so silou zákonov a prijímajú sa v naliehavých prípadoch, pričom parlament ich musí do 60 dní zmeniť na zákon, inak stratia účinnosť.

¹⁶⁵ Ministerstvo zdravotníctva každý týždeň oznamuje parlamentu výsledky monitorovania epidemiologických údajov. Dekréty prijaté predsedom Rady ministrov musia byť oznámené Poslaneckej snemovni do jedného dňa po ich uverejnení podľa článku 2 zákonného dekrétu č. 19 z roku 2020.

¹⁶⁶ Parlamentná komisia pre epidemiologickú núdzovú situáciu v súvislosti s pandemiou COVID-19 pozostáva z 10 členov Senátu a 10 členov Poslaneckej snemovne.

¹⁶⁷ Senato della Repubblica, XVIII Legislatura, *Il 'Governo in Parlamento' in tempo di pandemia, Una proposta della Commissione Affari costituzionali del Senato*, apríl 2021.

¹⁶⁸ Príslušný počet napríklad súvisel s používaním rúšok v školách a s vedeckými údajmi o dostatočnej hladine kyslíka (Štátna rada, dekrét č. 1804 z 2. apríla 2021). Iné sa týkajú dištančného vzdelávania (Štátna rada, sez. III, dekrét č. 1832 zo 7. apríla 2021, Pres. Est. Frattini).

¹⁶⁹ Pozri aj Správu o právnom štáte 2020, Kapitolu o Taliansku, s. 15.

¹⁷⁰ Ústavný súd vo svojom rozhodnutí č. 278/2020 poukázal na to, že krátke trvanie je zlučiteľné s primeranou dĺžkou pokusu a opatrenie bolo odôvodnené cieľom ochrany verejného zdravia.

¹⁷¹ Správa o právnom štáte 2020, Kapitolu o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 16.

¹⁷² Napríklad 25. januára 2021 usporiadala univerzita v Bocconi spolu s Agentúrou Európskej únie pre základné práva a talianskym medzirezortným výborom pre ľudské práva (CIDU) webinár o tejto otázke.

¹⁷³ Poslanecká snemovňa, príprava predbežného návrhu na vytvorenie NHRI <https://www.camera.it/leg18/126?tab=4&leg=18&idDocumento=1323&sede=&tipo>.

¹⁷⁴ V nadväznosti na Konferenciu medzinárodných mimovládnych organizácií Rady Európy, Účasť občianskej spoločnosti na rozhodovacom procese, zisťovacia misia v Taliansku, máj 2019.

¹⁷⁵ Zákonný dekrét č. 130 z 21. októbra 2020.

mori.¹⁷⁶ Napriek pandémie sa posilnila spolupráca s organizáciami občianskej spoločnosti¹⁷⁷. Stále však pretrvávajú obavy v súvislosti so zložitou postupom registrácie mimovládnych organizácií a oneskoreniami vo vykonávaní právnych predpisov, ktorými sa harmonizujú pravidlá v neziskovom sektore¹⁷⁸. Napriek nedávnomu pozitívnemu vývoju v dôsledku zamietnutia veci proti obhajcovi ľudských práv¹⁷⁹, ktorý je aktívny v oblasti migrácie a azylu, v tejto oblasti pretrvávajú určité obavy¹⁸⁰. Občiansky priestor sa navyše stále považuje za zúžený¹⁸¹.

¹⁷⁶ Teraz obmedzuje možnosť zabrániť vylodeniu v talianskych prístavoch iba na vážne dôvody verejnej bezpečnosti alebo porušovania právnych predpisov v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi. Tento zákon už nepovoľuje ani konfiškáciu plavidiel v prípade nedodržania úradného odmietnutia vylodenia. Informácie získané v súvislosti s návštevou Talianska.

¹⁷⁷ Medzirezortný výbor pre ľudské práva (CIDU) zapojil občiansku spoločnosť do vypracovania prvého národného akčného plánu pre podnikanie a ľudské práva a tretieho a štvrtého národného akčného plánu pre ženy, mier a bezpečnosť, v rámci ktorého bola zriadená otvorená pracovná skupina 1325; Príspevok Talianska k Správe o právnom štáte 2021; Otvorené vládne fórum bude pokračovať v činnosti od apríla 2021 s cieľom posilniť dialóg a podporiť zodpovednosť medzi vládami a občanmi členských štátov. Informácie získané v súvislosti s návštevou Talianska.

¹⁷⁸ Správa o právnom štáte 2020, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Taliansku, s. 16.

¹⁷⁹ Sudca pre predbežné vyšetrovanie odmietol vec 19. mája 2021.

¹⁸⁰ Pozri pilier III, s. 16 v súvislosti s upozornením Rady Európy z apríla 2021, Platforma na podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinárov, Taliansko, a súvisiace vyšetrovanie trestného činu, ktoré vykonala prokuratúra v Trapani v roku 2016, zverejnené v roku 2021, počas ktorého bolo zavedené odpočúvanie novinárov a organizácií občianskej spoločnosti. Ministerstvo spravodlivosti začalo v apríli 2021 formálne kontroly činnosti prokuratúry.

¹⁸¹ Hodnotenie organizácie CIVICUS, Taliansko.

Príloha I: Zoznam zdrojov v abecednom poradí*.

* Zoznam príspevkov prijatých v rámci konzultácií k Správe o právnom štáte 2021 sa nachádza na <https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2021-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation>.

Agentúra pre základné práva (2021), *Príspevok Agentúry pre základné práva k Správe o právnom štáte 2021*.

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (AGCOM), *Osservatorio sul Giornalismo III edizione - La professione alla prova dell'emergenza Covid-19 - documento di consultazione pubblica*, (<https://www.agcom.it/documents/10179/20594109/Comunicazione+23-11-2020/b6623771-dbaa-4ccb-baab-9520f87afbc8?version=1.0>)

Centrum pre pluralitu a slobodu médií (2021), *Monitorovanie plurality médií 2021 – správa o Taliansku* (odkaz sa doplní, keď bude k dispozícii).

CEPEJ (2020), *Štúdia o fungovaní justičných systémov v členských štátoch EÚ*.

CIVICUS, *Monitorovanie priestoru občianskej spoločnosti – Taliansko* (<https://monitor.civicus.org/country/italy/>).

Európska komisia (2020) *Odporúčanie k odporúčaniam Rady, ktoré sa týka národného programu reforiem Talianska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Talianska na rok 2020* (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1591720698631&uri=CELEX:52020DC0512>).

Európska komisia (2020), *Správa o právnom štáte 2020 – stav právneho štátu v Európskej únii*.

Európska komisia (2021), *Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície*.

G20 (2015), *Zásady otvorených údajov o boji proti korupcii* (<http://www.g20.utoronto.ca/2015/G20-Anti-Corruption-Open-Data-Principles.pdf>)

Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu (2019), *rýchly prieskum Eurobarometra 482: postoj podnikov ku korupcii v EÚ*.

Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu (2020), *Osobitný prieskum Eurobarometra 502: korupcia*.

GRECO (2019), *tretie kolo hodnotenia – druhý dodatok k druhej správe o plnení odporúčaní v Taliansku v súvislosti s inkrimináciami a transparentnosťou financovania strán*.

GRECO (2021), *štvrté kolo hodnotenia – druhá správa o plnení odporúčaní Talianskom týkajúca sa predchádzania korupcii, pokiaľ ide o poslancov, sudcov a prokurátorov*.

La Repubblica (2020), *I Soldi di Change al Governatore: indagine sulla Fondazione di Toti* (https://genova.repubblica.it/cronaca/2020/01/22/news/i_soldi_di_change_al_governatore_indagine_sulla_fondazione_di_toti-246332702/)

Ministerstvo spravodlivosti (2021), *príspevok ministerstva spravodlivosti k Správe o právnom štáte 2021*.

Ministerstvo vnútra: odbor verejnej bezpečnosti, ústredný útvar kriminálnej polície (2020), *Zastrašovanie novinárov* (https://www.interno.gov.it/sites/default/files/2021-03/report_intimidazioni_giornalisti_febbraio_2021.pdf).

Odbor pre právne a legislatívne záležitosti a Odbor pre vzťahy s parlamentom (2021), *Príspevok Odboru pre právne a legislatívne záležitosti a Odboru pre vzťahy s parlamentom k Správe o právnom štáte 2021*

OECD (2017), *Statement of the OECD Working Group on Bribery on Italy's implementation of the Anti-Bribery Convention* ((vyhlásenie pracovnej skupiny OECD pre úplatkárstvo o zavádzaní Dohovoru o boji s podplácaním zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných

transakciách v Taliansku) (<https://www.oecd.org/corruption/statement-of-the-oecd-working-group-on-bribery-on-italy-implementation-of-the-anti-bribery-convention.htm>)

Poradný výbor európskych sudcov (2020), stanovisko č. 23, *Úloha združení sudcov v podporovaní nezávislosti súdnictva*.

Rada Európskej únie (2019), odporúčanie Rady z 9. júla 2019, ktoré sa týka národného programu reforiem Talianska na rok 2019 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Talianska na rok 2019 ([https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019H0905\(12\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019H0905(12)&from=EN)).

Rada Európy, platforma na podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinárov – Taliansko (<https://www.coe.int/en/web/media-freedom/italy>).

Rada Európy: Konferencia medzinárodných mimovládnych organizácií Rady Európy (2019), *Účasť občianskej spoločnosti na rozhodovacom procese, zisťovacia misia v Taliansku* (<https://rm.coe.int/report-visit-of-the-conference-of-ingos-to-italy-2019/1680981493>)

Rada Európy: Výbor ministrov (2010), *Odporúčanie CM/Rec(2010)12 Výboru ministrov členským štátom o sudcoch: nezávislosť, efektívnosť a zodpovednosť*.

Reportéri bez hraníc (2021), *Svetový rebríček slobody tlače*.

Štátna rada (2021), *príspevok Štátnej rady k Správe o právnom štáte 2021*.

Talianska vláda (2019 – 2021), *štvrtý národný akčný plán pre otvorenú vládu* (<https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/07/Italy-Action-Plan-2019-2021-English.pdf>)

Talianska vláda (2021), *Input from Italy for the 2021 Rule of Law Report*.

Talianska vláda, platforma Consultazione pre verejné konzultácie, (<http://www.consultazione.gov.it/it/>).

Talianska vláda, platforma pre verejné konzultácie Partecipa (<https://partecipa.gov.it/?locale=en>).

Talianske predsedníctvo Rady ministrov – Oddelenie informácií a zverejňovania, *Fondo per il pluralismo e l'innovazione dell'informazione* (<https://informazioneeditoria.gov.it/it/approfondimenti-e-normativa/fondo-per-il-pluralismo-e-linnovazione-dellinformazione/>).

Taliansky protikorupčný orgán (2020), *Analýza článkov zákonného dekrétu zo 16. júla 2020* (<https://www.anticorruzione.it/portal/rest/jcr/repository/collaboration/DigitalAssets/anacdocs/Attivita/Pubblicazioni/RapportiStudi/ContrattiPubblici/Anac.DL76.2020.pdf>).

Taliansky protikorupčný orgán (2020), *Analýza údajov a vytvorenie ukazovateľov rizika korupcie pre národnú databázu verejných zákaziek, pracovný dokument č. 5*, (<http://www.anticorruzione.it/portal/rest/jcr/repository/collaboration/Digital%20Assets/anacdocs/Attivita/Pubblicazioni/Collana%20scientifica%20Autorita/Collana%20scientifica%20Anac%20-%20Matteo%20Tro%C3%83%C2%ACa%20WP%20n.5.pdf>)

Taliansky protikorupčný orgán (2020), *Predchádzanie korupcii a transparentnosť* (http://www.anticorruzione.it/portal/public/classic/Comunicazione/News/_news?id=8e7b24b70a77804261ad277e20798ed6).

Taliansky protikorupčný orgán, databáza verejných zmlúv (<https://dati.anticorruzione.it/superset/dashboard/appalti/>) (na analýzu údajov), (<https://dati.anticorruzione.it/opendata/>) (na platformu otvorených údajov).

Transparency International (2020), *Debugging Democracy, Open data for political integrity in Europe* (Zdokonaľovanie demokracie, Otvorené údaje o politickej integrite v Európe).

Transparency International (2020), *Soldi e politica: cosa ci dicono i dati*, (<https://www.transparency.it/informati/blog/soldi-e-politica-cosa-ci-dicono-i-dati>).

Transparency International (2021), *Corruption Perceptions Index 2020* (Index vnímania korupcie) (<https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/nzl>).

Webové sídlo toskánskeho ombudsmana (<http://www.difensorecivicotoscana.it>)

Príloha II: Návšteva Talianska

Útvary Komisie absolvovali v apríli 2021 virtuálne stretnutia s týmito subjektmi:

- Úrad pre zaručenie komunikácie AGCOM (mediálny orgán)
- Protikorupčná agentúra (Národný protikorupčný orgán)
- Protikorupčné oddelenie finančnej polície
- Antigone
- Článok 21
- Asociácia európskych novinárov
- Rada pre súdnictvo
- Štátna rada
- Dvor audítorov a prokuratúra na Dvore audítorov
- Najvyšší kasačný súd
- Infonodes
- Libera
- Ministerstvo spravodlivosti
- Národné riaditeľstvo pre boj proti mafii a terorizmu (DNAA)
- Národné združenie zmierovacích sudcov (ANM)
- Národná advokátska komora
- Národná federácia talianskej tlače
- Ossigeno per l'informazione
- Parlament
- Predsedníctvo Rady ministrov
- Prokuratúra na Najvyššom kasačnom súde
- Organizácia The good lobby
- Transparency International

* Komisia sa na viacerých horizontálnych stretnutiach stretla aj s týmito organizáciami:

- Amnesty International
- Centrum pre reprodukčné práva
- CIVICUS
- Únia občianskych slobôd pre Európu
- Civil Society Europe
- Konferencia európskych cirkví
- EuroCommerce
- European Center for Not-for-Profit Law
- Európske centrum pre slobodu tlače a médií
- Európske občianske fórum
- Európska federácia novinárov
- Európske partnerstvo pre demokraciu
- Európske fórum mládeže
- Front Line Defenders
- Human Rights House Foundation
- Human Rights Watch
- ILGA-Europe
- Medzinárodná komisia právnikov
- Medzinárodná federácia pre ľudské práva
- International Planned Parenthood Federation European Network (IPPF EN)
- Medzinárodný tlačový inštitút

- Netherlands Helsinki Committee
- Open Society European Policy Institute
- Philanthropy Advocacy
- Protection International
- Reportéri bez hraníc
- Transparency International EU